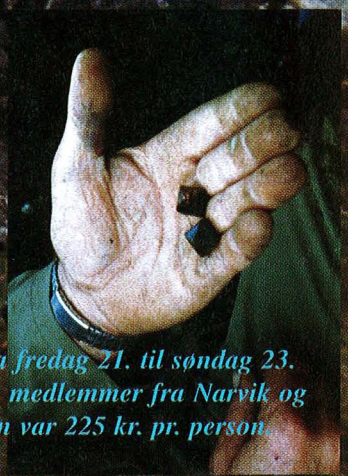

Beinbrudd p Seiland

Tekst: Odd Mathis Hætta

Foto: Tor-Arne Jensen

Vest-Finnmark geologiforening arrangerte en helgetur til Seiland fra fredag 21. til søndag 23. august 1998. Deltakelsen var bra med 26 påmeldte, deriblant fem - seks medlemmer fra Narvik og Ofoten geologiforening og et par stykker fra Tromsø. Prisen for turen var 225 kr. pr. person.

Seiland er Norges 7. største øy på 585 km² med to breer; Seilandsjøkelen og Nordmannsjøkelen. Geologisk er Seiland, en del av den kaledonske fjellkjeden, dannet for over 400 millioner år siden. Normalt blir en fjellkjede nedslitt i løpet av 100 mill. år, men denne fjellkjeden ble hevet først for 15-20 mill. år siden i forbindelse med dannelsen av det nåværende Atlanterhavet.

Zirkon er et mineral med edelsteinkvalitet. Den er vanligvis et brunaktig prismatisk mineral med pyramider i begge ender. Klare zirkoner er vakre edelsteiner, og kan forveksles med diamanter. De rødgule kalles hyasint, mens de fargeløse og grønne kalles jargoan. Zirkon har stor hardhet (7,5), er relativt sprø, og den er ømfintlig for støt og trykk. Dessuten er den metamikt, dvs. at den indre strukturen lett blir ødelagt når den tas ut av bergets trykk, dette på grunn av svak radioaktivitet (thorium og, uran).

Hyasin er kjent helt siden antikken, men det er først i dette århundre at zirkon er brukt som smykkestein. Zirkon har lenge vært, ansett som en stein full av hemmeligheter og man tilskrev den mystiske egenskaper. Årsaken er kanskje at ingen andre edelsteiner viser slike foranderlige fargeegenskaper.

På Seiland forekommer den i nefelin-syenittpegmatitt sammen med biotitt og magnetitt. Pegmatitt betyr grovkornete mineraler som vanligvis

Til venstre: Arbeid i zirconfeltet innfelt de første funn.

består av kvarts, feltspat og glimmer. En pegmatittgang er f. eks. en sprekk med store krys-taller av noe få mineralslag.

Vi startet fra Alta fredag ettermiddag til Store Korsnes hvor legebåten Arcturus ventet på oss. Herfra gikk båten forbi Altneset og inn i Kufjorden på Seiland.

Søndag ettermiddag var vi på retur med samme båt til Storekorsnes og videre med biler til Alta. Fra vi startet i Alta og til vi kom tilbake, hadde vi brukt nøyaktig to døgn.

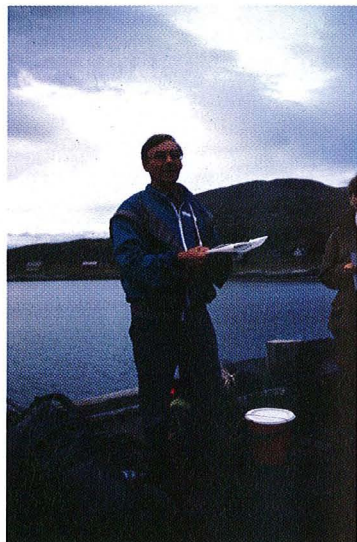
Vi overnattet i telt. Og da det stort sett var fint vær og mye interessant å se, fikk vi en uforglemmelig tur! Første kvelden slo vi leir, tente bål og koste oss. Fra lørdag morgen var det geologi hele dagen. Det den andre dagen, men nå på Altneset.

De siste deltakerne skulle komme ned fra fjellet seint på ettermiddagen lørdag, men det skjedde en dramatisk ulykke som førte til at flere ikke kom ned før seint på kvelden, etter kl. 22.00. Noen av oss som var i leiren, hørte plutselig, kl. 18.45 et skrik, og rop om hjelp. Vi forsto ikke riktig hva det var, før vi fikk bud om at en av våre deltakere hadde slått seg og sannsynligvis brukket foten. Med dårlig mobiltelefonforbindelse, gikk det en stund før vi fikk kontakt med 113-telefonen, og da legebåten kom - den samme Arcturus - hadde våre folk, bl.a. en lege og en erfaren førstehjelpsmann, for lenge siden konstatert at det ikke var mulig å bære den skadde nedover den bratte og glatte fjellsiden.

Så var det ut på fjorden for å få mobiltelefonforbindelse, - og nå ble Redningshelikopteret fra Banak rekvirert. Redningen kom kl. 21.45, men helikopteret kunne ikke lande på den bratte fjellsiden. Redningsmann i kurv ble heist ned, og så ble pasienten sammen med ham heist opp igjen. Lørdag kveld kl. 22.05 så vi helikopteret forsvinne mellom skyene på vei mot Hammerfest.

Ulykken skjedde da den svenske jenta bosatt i Tromsø, Kristina, gled bakover med en tung sekk full av zirkon og andre mineraler vred seg for å ta av for fallet. Dermed brakk hun leggen, både leggbeinet og skinnebeinet. Operasjonen på Hammerfest sykehus var vellykket, og nå - 8 uker etter - er gipsen fjernet.

Søndag formiddag tilbrakte vi hos (Øy-Stein) rektor Gunnar Mathisen på Altneset skole. Han har selv en imponerende steinsamling som vi fikk anledning til å studere. Dessuten

Odd Mattis Hætta gjennomgår turopplegget med deltakerne

selger han mineraler og bergarter av forskjellige slag. Han tok oss med på albittfeltet som ikke ligger mer enn ca 2 km fra skolen, like ved den eneste veistumpen på øya, en sju km lang (og lite brukt) asfaltvei. Her fant vi også både apatitt og kalkspat. Vi kan takke Gunnar Mathisen for at ekskursjonen ble så vellykket som den ble. Og uten hans hjelp (mobiltelefon og båt) hadde det tatt flere timer for å få rekvirert redningshelicopter.

Det største zirkonfunnet

ALT DU TRENGER PÅ ETT STED!

- * UTROLIG UTVALG AV SLIPT OG USLIPT SMYKKESTEIN
- * VERKTØY OG MASKINER FOR BEARBEIDING AV STEIN
- * DIAMANTSLIPEUTSTYR FOR STEIN OG METALLER
- * EKTE OG UEKTE INNFBATNINGER
- * KNIVMAKERUTSTYR OG VERKTØY
- * LÆR I MANGE KVALITETER
- * SØLV OG SØLVSMEDUTSTYR
- * RIMELIG OG GODT NYSØLV
- * UTSTYR FOR Å LAGE SMYKKER I SØLV OG STEIN
- * LITTERATUR

I vår flotte, 92-siders katalog finner du alt du trenger til hobbyarbeidet

Storgt 211, 3912 Porsgrunn

Telefon 35 55 04 72 eller 35 55 86 54 Telefax 35 55 98 43

